

Restes d'altres molins al molí de Vilella

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sota del molí nou de Vilella en un aobaga a sota sdel veïnat i al costat del torrent
Emplaçament	A sota del nucli de Vilella. Pista de Berta a Vilella (5 km) continuar fins als molins (1 km)
Alçada:	889
Coordenades:	
Latitud:	42.2405
Longitud:	1.82286
UTM Est (X):	402879
UTM Nord (Y):	4677150

Classificació

Número de fitxa	08093 - 208
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Malgrat estigui en desús es conserven en bon estat mig coberts de llot i solatge
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	000303000DG07E0001ZK

Fitxes associades:

[Molí vell de Vilella](#)

[Molí nou de Vilella](#)

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Pere Cascante i Torrella
dg., 03/11/2019 - 01:00

Descripció

A sota del molí nou de Vilella hi ha una terrassa artificial que a sota seu acull els carcavans de dos molins més que podrien ser el molí escairador i altres i que podrien correspondre amb els vestigis de molins més antics, per ara no coneguts. El primer d'ells es situa en una terrassa que hi ha sota el carcavà del molí "nou" a la banda de més a llevant. Conserva encara la volta del seu carcavà en arc de mig punt lleugerament apuntat i amb les dovelles de pedra tosca on al seu fons hi ha encara el rodet amb les pales, el dau i l'arbre o tronc que el connectava amb la part superior. A la part superior s'parecia el forat però ha desaparegut completament l'estructura superior. Al costat sud-est d'aquest primer carcavà n'hi ha un de segon encara més curiós i rar que el primer ja que la sortida del carcavà està excavada a la roca natural o tosca formant una mena de "cova" i destacant especialment la volta interior del carcavà de planta circular formant cúpula de pedra tosca ben treballada i escairada, unida amb argamassa de calç i formant filades més aviat regulars. Al mig de la part superior hi ha un ull circular d'on hi ha l'arbre o tronc de fusta que el connectava amb la sala de les moles, avui desapareguda.

Observacions:

Aquests dos carcavans tant per la seva forma, tipologia i manera de treballar les pedres semblen correspondre amb els vestigis de molins més antics situats al mateix indret que l'actual i que van ser reaprofitats per a encaixar-hi els mecanismes i maquinària del molí de l'oli i l'escairador del molí de vilella. La presència de carcavans en forma circular i acabats en cúpula fa que sigui un element insòlit i rar en els molins fariners ja que era molt poc habitual. En quant a la topologia del molí correspon als models més evolucionats de molí de cup o tipus "C" de Josep Nuet i Jordi Bolós, caracteritzats per basses que acumulen l'alçada necessària perquè l'aigua guanyi força mitjançant un salt aconseguit pel fort desnivell entre la bassa i el carcavà del molí i moure el rodet per fer funcionar el seu mecanisme. El molí del Puig (fitxa 24). El molí de Cal Cerdanyola (fitxa 11) seria un model de molí molt més rudimentari i del tipus "A" segons Nuet i Badia i Jordi Bolós i Masclans.

Història

Malgrat que no es tingui constància d'un molí situat en aquest indret en època medieval, pensem que aquests dos carcavans corresponen amb els vestigis d'un molí d'aquestes característiques ja que tant la forma de tallar les pedres com el sistema constructiu recorden a molins d'aquesta època. Tot i així caldria fer-hi una exploració arqueològica per a poder-ho confirmar. Malgrat això del molí de Vilella no en tenim masses referències escrites doncs, Si Francesc Caballè (Caballè o Cantalapiedra, F; 1996) esmenta que va funcionar fins el segle XVII quant es va reemplaçar pel nou; Eduard Martín especifica que no hi ha constància d'un molí a Vilella fins el segle XIX. Malgrat tot. Gener Aymaní en el seu llibre de "Els molins fariners de la vall del Bastereny" argumenta el mateix que Caballè dient que el molí vell va funcionar fins el segle XIX i afegeix que el 1894 els dos molins eren habitats. Sembla ser que ambdós edificis són contemporanis malgrat denominar-se vell i nou. En el cadastre de 1776 sembla correspondre amb la casa núm.69 a nom de Josep Casadessús on hi tenia 2 cases, estava habitat per 4 persones i pagava 2 lliures i 18 sous de cadastre personal, 4 lliures, 19 sous i 9 diners de cadastre reial i 15 sous i 2 diners per a caps de bestiar. En l'amillament de 1863 (ACA. Llibrets de compliment Pasqual. Amillament de 1863) extret de Martín; 2005 Annex 21. especifica que la casa del molí (molí nou) estava a mans de Ramon Casadessús on

hi vivien persones majors de 7 anys i pagaven una contribució rural de 131 rals i 72 d'urbana. No especifica res per als caps de bestiar. El 1815 el masover de la casa era Martí Casadessús i el 1851 és propietat d'un home de Bagà i el masover és Ramón Casadesús. La casa va sobreviure el flux migratori de 1900 i va quedar abandonada. Actualment està rehabilitada i ben conservada.

Bibliografia

- AYMANI I DOMINGO, G (2002). Els molins hidraulics de la vall del Bastereny. Exemples d'una activitat preindustrial desapareguda Associació Medieval de Bagà.
- BOLÓS MASCLANS, JORDI; NUET I BADIA, JOSEP (1983). Els molins fariners. Ketres Editora. S.A. Barcelona.
- CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí; MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Giscareny.
- DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Giscareny Fitxa 01. Annex a la normativa. (dades històriques a les masies incloses).
- AHG. Cadastre de 1776.
- ACA: Llibrets de compliment Pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex, 21 i 22.

